

Motion till riksdagen 2024/25:1886

av Johan Hultberg (M)

Högre utbildning i Dalsland och hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att stödja decentraliserade lärmiljöer för högre utbildning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda hur lärmiljöer för decentraliserad högre utbildning kan bli en integrerad del av det statliga universitets- och högskolesystemet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det svenska universitets- och högskolesystemet har under de senaste årtiondena genomgått stora förändringar. Inte minst har systemet byggts ut, och det kraftigt. Såväl antalet utbildningsplatser som lärosäten har blivit väsentligt många fler. Idag finns de över hela landet, vilket varit en stark bidragande orsak till att utbildningsnivån i befolkningen har ökat och fortsätter att öka. Den stigande utbildningsnivån är en mycket positiv utveckling som är viktig att hålla i för att stärka Sveriges konkurrenskraft och position som kunskapsnation. Att på olika sätt bättre tillgängliggöra utbildning och fortbildning är därför centralt.

Högskolor och universitet kan och ska inte finnas på varje ort. En överdriven och oklok decentralisering av den högre utbildningen riskerar att få allvarliga konsekvenser i form av ökade kostnader och lägre kvalitet i utbildning och forskning. Samtidigt är det alltså viktigt att öka tillgängligheten till högre utbildning. Det är helt enkelt angeläget att göra det enklare och lättare för fler att utbilda sig. Inte minst är det viktigt för att skapa bättre förutsättningar för vidareutbildning liksom omställningsutbildning.

Den som vill och behöver läsa vidare mitt i livet har många gånger svårt att flytta eller resa långt. Sambandet mellan avstånd till lärosäte och utbildningsnivå är också ofta tydlig. I Fyrbodalen, som undertecknad representerar, är utbildningsnivån generellt sett lägre än i riket i stort men särskilt i de kommuner som ligger relativt långt ifrån Högskolan Väst i Trollhättan. Därför är det viktigt att erbjuda distansutbildningar. Ett

annat verktyg för att erbjuda högre utbildning till fler är genom etablering av decentraliserade utbildningsmiljöer.

Ett exempel på en decentraliserad utbildningsmiljö är Campus Dalsland, som genom samverkan med olika universitet och högskolor erbjuder högre utbildning. Uppdraget till Campus Dalsland är klart och tydligt – att höja utbildningsnivån och bidra till kompetensförsörjningen i Dalsland. Campus Dalsland har blivit verklighet efter ett gemensamt initiativ från kommunerna i Dalsland som också är medfinansiärer till verksamheten. Huvudsaklig finansiering kommer dock från Västra Götalandsregionen. Berörda kommuner och region har insett att kostnaderna för Campus Dalsland är en viktig investering. En investering i kompetensförsörjning och konkurrenskraft, en investering i utvecklingen av Dalsland. Det är utmärkt att kommuner och regioner runt om i Sverige går samman för att etablera decentraliserade utbildningsmiljöer. Samtidigt är det orimligt att staten inte är med och tar ansvar för att finansiera dessa miljöer.

Staten bör stödja decentraliserade lärmiljöer ekonomiskt samt också vara med och ta ansvar för att säkerställa kvalitén i miljöerna. Regeringen bör därför se över hur detta kan ske. En möjlighet på kort sikt skulle kunna vara att införa ett tillfälligt riktat statsbidrag till kommuner och regioner som etablerar och driver decentraliserade utbildningsmiljöer likt Campus Dalsland. En varaktig modell för statlig grundfinansiering behöver under tiden tas fram. Vidare bör regeringen se över resurstilldelningssystemet för högre utbildning i syfte att anpassa det för att stödja decentraliserade utbildningsmiljöer. Konkret skulle det exempelvis kunna handla om tilläggsbidrag till universitet och högskolor för att dessa i sin tur ska finansiera decentraliserad utbildning. Att utreda ett förändrat resurstilldelningssystem kan vara en viktig del av en större utredning om hur lärmiljöer för decentraliserad högre utbildning kan bli en integrerad del av det statliga universitets- och högskolesystemet. Staten behöver vara med och ta ansvar för att trygga såväl de decentraliserade utbildningsmiljöernas finansiering som kvalitet.

Johan Hultberg (M)